

Cũng giäng quýt đó, träng ä Giang Nam thì chua, träng ä Giang Đông thì ngät. Đó chính là nhä phân, näc, khí häu mäi näi cho nhäng thä trái có phäm chät khác nhau.

Häc sinh gäc Viät ä Mä sao häc giäi thä? Chä nhìn riêng mät tiäu bang tiêu biäu nhä California năm nay (2010) träng Trung Häc Bolsa Grande, trong sä các tän khoa cäa träng năm nay có 15 em Viät Nam có điäm trung bình tä 4.45 trä lên, tät nghiäp thä khoa là em Denny Trän, Á khoa là Hannah Nguyän; träng Trung Häc La Quinta Thä khoa là Đäng Kim, Á khoa là Nguyän Terry; träng Trung Häc Rancho Alamitos, Thä khoa là Nguyän Phäng Chi, Á khoa là Sheely Quân; träng Santiago Thä khoa là Blair Thanh Liäu, Á khoa là Benjamin P. Nguyän; träng trung häc Edison, Thä khoa là Amy Lê. Nhìn chung trong näc Mä, trong sä 31 häc sinh đäc cä xäp häng xuät säc toàn quäc, đã có 25 em là Viät Nam.

Năm 2009 Häc Khu Garden Grove có 8 thä khoa, thì đã 5 là ngäi Viät Nam.

Cũng không phäi tät cä các em xuät säc đäu säng ä Mä lâu và cha mä giäi tiäng Anh. Täi Suffok, Virginia, näi dân Á Châu chä có 1%, hai em Linh Đoàn và Hänh Đoàn mäi sang Mä chä có ba năm, lúc Linh đã 17 tuäi và Hänh đã 16. Ngày mäi sang không biät tiäng Anh, mäi khi cän nói väi giáo viên, hai em phäi viät xuäng giäy, nay hai em đäu tät nghiäp trung häc Nansemond River väi häng danh đä.

Báo chí trong näc, than phiän nän giáo đäc xuäng cäp tä häi. Häc sinh läp 12 viät Viät ngä còn sai, không biät gì vä läch sä, chäy theo thä hiäu thäp hän, đua đòi ăn điän, ăn chäi. Đän kä thi thì mua đä thi, ký cóp, gian län đä kiäu đä đät mäc đích, nhiäu ngäi đä đät bäng cäp nhäng thäc chät không có gì, vì vẫn bäng đäc mua bán, trao đäi. Nhà träng mang bänh thành tích cäa chä đä không đä điäm vän có bäng, nâng cao tä lä đät kät quä đä có kät quä thi đua.

Cũng giäng quýt đó, träng ä Giang Nam thì chua, träng ä Giang Đông thì ngät. Đó chính là nhä

phân, nßc, khí hßu mßi nßi cho nhßng thß trái có phßm chßt khác nhau.

Đißu gì, môi trßng nào đã làm cho nhßng hßt gißng Vißt trên mßnh đßt ngßi, nßy mßm tßt đßp, hßa hßn cho nhßng vß đßc mùa cây trái trong tßng lai nhß thß? Mß, cßn hßc gißi có đißm cao mßi vào đßc trßng đßi hßc tßt, tßt nghißp có đißm cao và tß nhßng đßi hßc tßt mßi đß kißm vißc làm và có đßng lßng cao. Nhißu sinh viên xußt sßc chßa lãnh bßng tßt nghißp đã đßc các công ty trßi thßm đß đón mßi. Vißt Nam, không cßn hßc hay hßc gißi, không cßn đißm cao cũng vào đßc đßi hßc. Không cßn tßt nghißp đßi hßc, đßt hay đißm thßp cũng có vißc làm, lßi vißc làm tßt, lßng cao và lßi có nhißu quyßn lßc.

Thßt ra con ngßi trong quê hßng và con ngßi Vißt Nam nßc ngoài có thßa thông minh, cßn cù và hißu hßc, năng lßc cũng nhß nhau, có khác là ngày nay sách vß chuyên khoa hßu hßt bßng Anh ngß, sinh viên trong nßc có khuyßt đißm không có nhißu cß hßi hßc hßi nhißu. Nhßng gißi giang, xußt sßc đß làm gì, nßu tài năng đó không đßc dùng đúng chß và trß công xßng đáng. Ngoßi qußc, chính phß cũng nhß các công ty tß nhân chßn ngßi có bßng cßp chuyên môn, có khß năng đißu hành công vißc, trái lßi Vißt Nam chính phß chßn ngßi có lý lßch, quen bißt và con cái nhßng ngßi có thß lßc trong đßng và chính quyßn. Ngßi không có thß lßc, hßc gißi, có bßng cßp cao, dù là ngoßi qußc vß, mang tßm bßng cßa các trßng đßi hßc nßi danh cũng phßi xßp xß hay đßng hàng thß yßu nßu không có thß, có lßc trong bß máy đißu hành cßa đßng và chính quyßn. Trßc đây chúng ta đã nghe câu chuyßn mßt nß sinh viên tßt nghißp Nga, mang mßnh bßng vß Hà Nßi, nhßng đi đßn cß quan nào cũng bß tißp đón lßnh nhßt, dß bßu là “bßng chßy,” “lo lót đß đßc du hßc,” “sang Nga đß buôn lßu” (vì mßu sß chung là nhß thß), cô sinh viên cßm thßy lßc lßng trên quê hßng “khßn nßn” này và cußi cùng đành giß tß đßt nßc y ra đi, trß lßi Nga dù không bißt sß làm gì, tßng lai ra sao!

Hßc sinh không cßn gißi, chß cßn bißt sßng theo hoàn cßnh Vißt Nam. Bßn tin báo đißn tß VNExpress ngày 26 tháng 3, 2004: Theo Bß Giáo Dßc và Đào Tßo, lußn văn đßt đißm xußt sßc cßa mßt sß đßo tßo đang chißm gßn 90%, hßc viên hßu hßt đßt đißm tßi đa. Phó Giám Đßc Hßc Vißn Quân Y Nguyßn Xuân Nguyên, còn ví tình trßng chßm lußn văn đißm cao hißn nay nhß mßt “bßnh đßch.” Tình trßng cho đißm “đß dßi” bßt chßp phßm chßt lußn án tßt nghißp đã xßy ra chß nhß hßc trò “tißp cßn” tßi nhà riêng cßa giáo sß. Ngay đßn tình trßng hßc sinh tißu hßc mußn có đißm cao, lên lßp không cßn phßi có khß năng nhßng phßi đóng tißn hßc cho cô giáo đßy kèm thêm, nên giß lßp, cô giáo lãnh lßng chính phß không quan trßng bßng giß đßy kèm tßi nhà riêng, cô thßy giáo nhßn tißn tß phß huynh hßc sinh. Ai có can đßm không cho con mình theo hßc nhßng lßp đßy kèm này. Đißu đáng xßu hß là hißn này Vißt Nam, hßc sinh mßu giáo cũng phßi đi hßc thêm lßp đßy kèm cßa cô giáo đß có đß đißm vào bßc tißu hßc. Tß đó, ngoài tißn hßc thêm, gia đình còn phßi lo quà cáp Lß, Tßt, cho thßy, cô giáo. Dân lo chßy gßo tßng ngày, bßy giß vißc cho con đßn trßng là mßt gánh nßng lßn không thß không lo. Thßy cô giáo tß đó, không cßn phßi đßy gißi, cũng trß thành giáo viên u tú nhß bißt đißu vßi ban giám hißu cũng nhß cßp lãnh đßo giáo dßc. Nßn giáo dßc trong nßc bßy giß là mßt thß chß trßi, đß đó

ngßi ta mua vào bán ra nhißu thß, không thißu mßt món nào.

Ngßi ta tùy tißn bß nhißm ngßi vào các chßc vß theo ý thích, xong rßi “cß quan sß tßo đißu kißn cho anh đi lßy bßng cßp” đß hßp thßc hóa bßng cách cho đi hßc “đßi hßc tßi chßc” tßc là hßc đßi, vì cán bß có trình đß lßp ba làm sao nußt nßi bài vß đßi hßc. Tßng giám đßc đi hßc bßng xe con, có cßn vß, có cß túi tißn, bß thßng nào dám không cho chúng tßt nghißp. Không theo đßi hßc tßi chßc thì bây giß có phong trào mua bßng, đß loßi Tißn Sĩ, Thßc Sĩ cho giám đßc hay cß Tú Tài cho trßng phòng, nhân viên, công an. Hißn nay Đßi Hßc Qußc Gia Hà Nßi đang liên kßt vßi mßt loßi trßng đßi hßc ß Mß chuyên cßp bßng tißn sĩ loßi mua bßng vßi giá tß \$17,000 đô la. Do đó chúng ta có mßt giám đßc Sß Văn Hóa, Thß Thao & Du Lßch tßn Phú Thß là Nguyßn Ngßc Ân có tßi bßng tißn sĩ “kinh tß qußn trß kinh doanh.” Ông này cho bißt ông đã “hßc” tißn sĩ này tßi Mß hai lßn cách nhau hai năm, mßi lßn mßt tußn, nghe gißng bßng tißng Anh đßc phiên dßch ra tißng Vißt và cß khi bßo vß lußn án cũng có ngßi đßch cho ông. Nghe nói bßng tißn sĩ cßa ông giám đßc này có cß chß ký cßa Tßng Thßng Bill Clinton nßa mßi kinh!

Trong mßt cß quan, ngßi chuyên viên gißi thßng bß ganh ghét, gièm pha nßu không nßm trong hß thßng phe đßng, con ông cháu cha. Cß quan nào cũng kéo bè lßp đßng, ngßi ngoài khó lßt vào và cußi cùng cß quan nào cũng đßt nhßng thành tích. Bßnh thành tích là mßt bßnh kinh niên trong chß đß Cßng Sßn “làm lão, báo cáo hay.” Hßc sinh có thành tích hßc gißi, giáo viên có thành tích đßy gißi, hßng xßng sßn xußt vßt tß chß tiêu, đßi hßi đßng nào cũng thành công rßc rß, cá nhân nào cũng là xußt sßc nhß làm vißc “theo gßng bác Hß,” mà không cßn phßi có tài năng đích thßc.

Bây giß hßu hßt gißng quýt đßu mußn đßc trßng ß Giang Đông, chß không mußn mßc ß Giang Nam. Sinh viên Vißt Nam mußn ß lßi Mß, dù làm vißc vßt vß, nhßng nhân phßm đßc tôn trßng, tài năng đßc sß đßng, và công lao đßc bù đßp xßng đáng. Nhßng con cháu cßa cán bß cao cßp thì lßi mußn mau mau trß vß, vì chßc vß đã dành sßn, bßng lßc đang chß đßi tß nhßng ông bß tßn lßc “cßng cß đßi con” trong khßu hißu mßi: “còn đßng, còn mình!”

Đißu khó cho mßt xã hßi mai sau khi chß đß Cßng Sßn không còn tßn tßi trên đßt nßu cß chúng ta, không phßi là chuyßn làm giàu cho đßt nßu cß, mà chuyßn khó lòng cßi tßo đßc mßt nßp sßng đã hóa thßch và làm sao cho mßi công dân đßc sßng cho ra con ngßi. Hißn nay con cái chúng ta ß Mß cß gßng hßc hành, tin vào sßc mình thì hßc sinh Vißt Nam đßn kß thi lo hßc tß, chßy đß thi hay rß nhau đi sß “đßu rßa” trong Văn Mißu đß lßy hên, làm sao đßt Giang Nam ßy không sinh ra gißng quýt chưa đßc?